

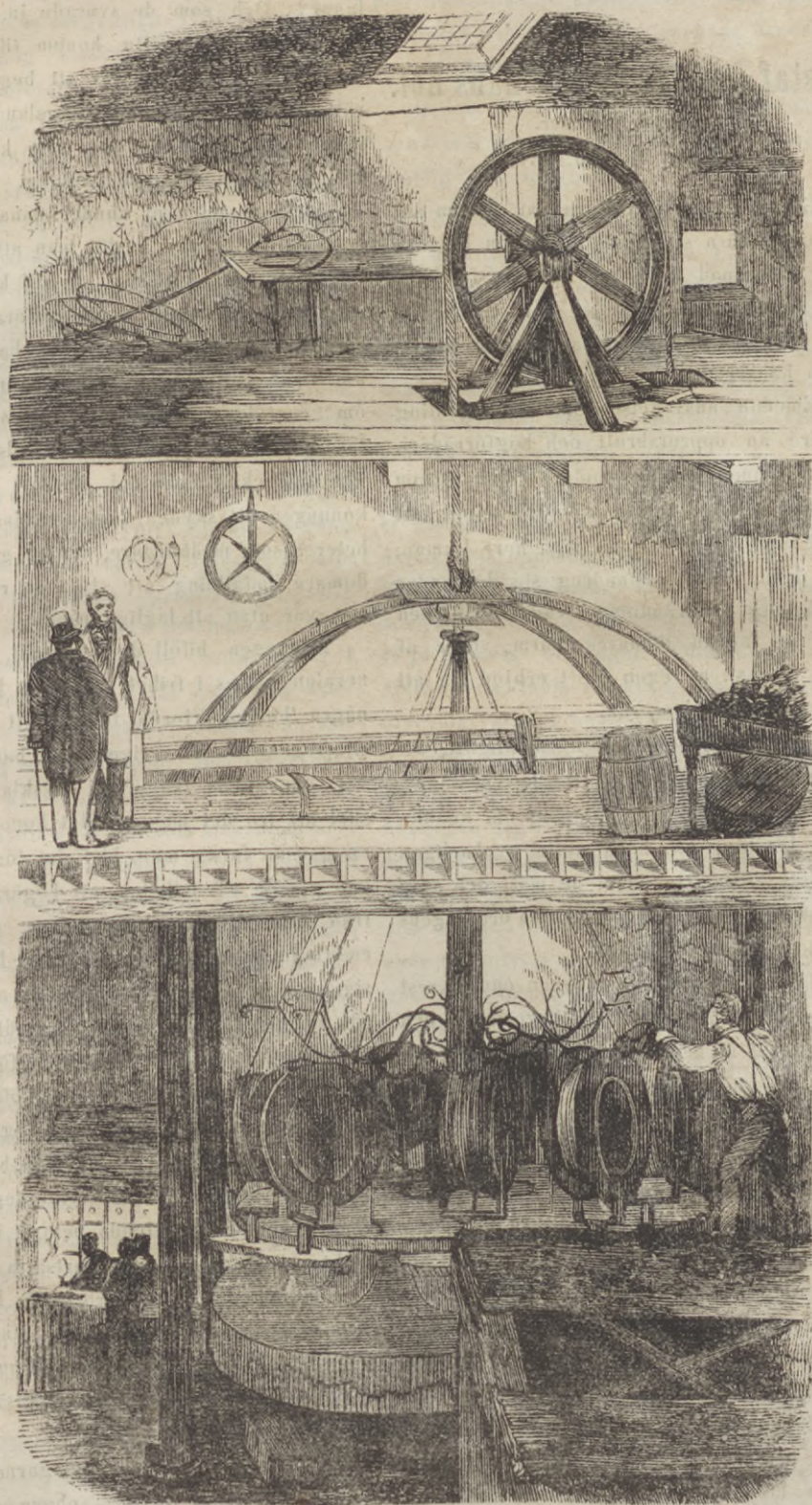
Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERADT NYASTE SÖNDAGSMAGASIN.

N:o 46.) Ut kommer hvarje Söndag. Göteborg den 16 November 1851. Pris för år: 4 R:dr B:co. (V årgången.)

Maschin för förfärdigandet af tåget till undervattens-telegrafen.

Undervattens-Telegrafen.

Då naturvetenskaperna numera uppnått en så hög ståndpunkt, kunde man förutse, att en sådan uppfinning, som den af elektriska telegrafen, snart skulle bringas till en betydlig grad af fullkomlighet; och man har också verkligen sett denna fullkomlighet tillvägbringas. Allt längre utsträcker sig den kedja, som hastigare än blixten bär ordet från land till land, öfver floder, dalar och berg, och det var endast hafvet som förmådde hämma dess ännu ytterligare utsträckning. Vi säga var, emedan detta hämmande numera icke äger rum, alldenstund England redan börjat sin telegrafiska förbindelse med kontinenten.

Efter många fäfänga försök skred det sällskap, som bildat sig till utförande af detta företag, till verket, hvarvid dess arbeten uppväckte ett högt intresse, synnerligast placerandet af det 24 engelska mil långa telegraf-tåget. Maschiernas allmagt visade sig här tydligen, emedan utan sådana, ett dylikt tåg icke kunnat förfärdigas på trenne år, då det deremot, medelst dem, blef färdigt inom trenne veckor. Den stora maschin, medelst hvilken detta tåg blifvit förfärdigadt, och af hvilken vi här meddela en afbildning, är uppfunnen och byggd af ingenjören George Fenwick, samt utmärker sig lika mycket genom originalitet och enkelhet, som genom den utomordentliga noggrannheten af dess förrättningar. Tåget måste vara sådant att hvarje skada å de elektriska koppartrådarna så mycket som möjligt förekommes, och detta har äfven lyckats, genom den tjocka hylsa som omsluter detsamma. Det öde som vederfors dea förra undervattens-telegrafens tåg, en enkel af gutta-percha omgifven koppartråd, nemligen att af nyfikna fiskare blifva afskuren, kan icke hända med denna, som består af fyra tjocka koppartrådar, af hvilka hvar och en befinner sig inom en dubbel hylsa af gutta-percha och alla fyra medelst hampa samt en blandning af tjära och talg, sammanvirade till en lina af 1

tums diameter, hvilken utgör det inre af tåget. Här omkring slingra sig 10 trådar af galvaniseradt jern af ungefär $\frac{1}{3}$ tums tjocklek, och hv. med tåget, som har utseende af ett vanligt metalltåg af $4\frac{1}{2}$ tums diameter, är färdigt. De små afbildningarna visa detta tågs särskilda beståndsdelar.

Fig. 1. Koppartråden i den första guttapercha-hylsan.

Fig. 2. Den andra guttapercha-hylsan, omslutande fig. 1.

Fig. 3. Genomsärning af fig. 2.

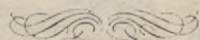
Fig. 4. Den medelst hamp, tjära och talg omgifna fig. 3.

Fig. 5. En af de 10 galvaniserade jerntrådarne.

Fig. 6. Det fullständiga tåget, omslingradt af de 10 jerntrådarne.

Tåget, i det tillstånd som fig. 4 utvisar, bragtes i cylindern uti en stor, enkom här för byggd maschin. Rundt omkring denna cylinder befann sig 10 spolar, på hvilka de 10 jerntrådarne upprullades. Denna operation var den svåraste af alla, emedan trådarne måste tätt sluta tillsammans, för att formera en fast och jemn hylsa. Då någon af trådarne sprang sönder, samman svetsades den genast, och för att förekomma rost, doppades den i en zinkupplösning, hvarefter arbetet åter fortsattes. Tåget lopp sedan öfver ett hjul in uti ett särskilt stort rum, hvarest det lades i ringar. Under hvarje af de 18 kringsvängningar maskinen gjorde i minuten, blefvo 11 tum färdiga af tåget. Hela tåget väger 180 engelska ton eller öfver 1000 svenska skeppund och formerade, då det låg i ringar, en hög af 30 fots yttre och 15 fots inre diameter samt 5 fots höjd. Förfärdigandet ögde rum i Wapping uti London och ingenjörerna Wollaston och Crampton derigerade detsamma. Från engelska regeringens sida har erhållits hvarje behöfligt understöd, och den öfverlemnade ett gammalt krigsångfartyg för jättelågets transporterande. Såsom föreningspunkter mellan de begge kusterna har man i England valt South Foreland och i Frankrike en, två timmars väg söder om Calais belägen by, Saangate. Denna linia är väl icke den kortaste, men har den fördelen, att ankring ytterst sällan förekommer i närheten af dess slutpunkter, hvarigenom telegraf-tåget är mindre utsatt för att blifva skadadt. Vid tågets nedläggning stötte man på ett hinder. Det ofantliga tåget transporterades den 25:te September från Dover och man ämnade att med högt vatten komma så nära franska kusten som möjligt och då utkasta tågets ena ända, hvilken sedan, vid ebb-tid skulle ligga på det torra och lätt

kunna dragas högre upp. Men det blåste så starkt att det syntes omöjligt att så mycket närma sig landet. Man fästade därför en boj vid kabeltåget och kastade det derefter öfver bord. Den 28:de September bringade undervattens-telegrafen sjelf den underrättelsen till Dover att den uppnått franska kusten. Denna underrättelse befordrades genast till drottningen och flera andra högre personer, och numera är telegrafen i full verksamhet.

Gustaf den tredje och hans hof.

Historiska Skizzer.
(Forts. fr. No 45.)

Generalen greve Horn var genom sitt giftermål nära släktninge till baron Pechlin; men förordnad till hans domare, fruktade han ingenting så mycket som att lemna rum för några misstankar af partiskhet i detta hänseende.

Emedan anklagelsen innebar ingenting mindre än upprorsbrott och högförräderi, hade baronen mycken möda att finna någon lagkunnig till sitt biträde. Han hade satt sitt hopp till en gammal vän, herr Ekman; men denne, som undandrog sig det under en ömklig förevändning, väckte till den grad en annan domares harm, herr af Blix, att han af egen drift erbjöd sig att försvara generalens sak.

Anklagelsen innehöll förnämligast, att baronen smugit sig bort från hufvudstaden, då han ej kunde vara okunnig om konungens företag; att hans syfte synbarligen var att sätta sig emot de mått och steg konungen tagit för den allmänna ordningens och lugnets återställande.

Härpå svarades att baronen endast rest för att begifva sig till sitt regemente, och det i följd af bestämda ordres, undertecknade af konungen; att han icke fruktade att för sitt uppförande i detta hänseende blifva dömd vid en domstol, neml. hvars alla medlemmar voro militärer, hvilka ganska väl kände, att en officer bör noga verkställa de ordres han erhåller, utan att resonera öfver följderna af desamma.

Angående de tankar som man förmådde honom hysa, var han derför ej redo skyldig, så vida de ej voro bevista genom handlingar; och han tilltrorde sig kunna trotsa till och med sina fiender, att öfverbevisa honom en enda handling, stridande mot sin pligt såsom konungens undersåte efter rikets gamla lagar, för hvilka han

har en hög värnadt, ända till dess de nya blefvo gällande genom ständernas samtycke.

Domrarne, ganska bekymrade genom kraften af dessa argumenter, och då de ej vågade frikalla honom utan att inhämta konungens tankar, men denne vistades på Ekolsund, åtta mil ifrån hufvudstaden, togo sin tillflykt till en vidlyftigare undersökning. Men emedan han, såsom svensk undersåte, icke borde hållas i fångenskap, utan att vara öfverbevisad, frågade generalens ombud domrarne, om de hade andra instruktioner att följa i det som angick denna rättegång, än dem som öfverensstämde med landets lagar? Och som de svarade ja, bad han att de ville underrätta honom till hvilken han skulle vända sig, för att begära upprättelse för generalens fängslande, sedan ingenting kunnat bevisas, som kunde berättiga till en sådan behandling.

Då domstolen ej kunde lemna ett tillfredsställande svar, beslöt man att generalen sjelf skulle vända sig till konungen; att han i sin supplik skulle anföra att utspridda rykten till hans skada hade gifvit konungen politiska skäl för att försäkra sig om generalens person; men emedan osannfärdigheten af dessa underrättelser redan var tillräckligt bevisad, biföll han hos konungen att skydda honom i sina rättigheter såsom medborgare, och att gifva hans domare befallning att sluta en rättegång som var utan all laglig grund.

Konungen biföll detta genast, och generalen sattes i frihet. Emedan han efter några honom gjorda förslag att bortbyta sitt regemente i Sverige emot befålet öfver konungens trupper i Tyskland, hade skäl att tro det man afmålade honom såsom en ganska farlig man, blef det första bruk han gjorde af friheten, att begära afsked från alla militära befattningar, utan att emottaga någon skadeersättning. Han drog sig undan till landsbygden, för att bjuda till att genom sin sparsamhet godtgöra de förluster hans fångenskap hade förorsakat honom, i anseende till att landshöfdingarne i de provinser, hvarest hans egendomar voro belägna, hade låtit försälja hans hästar och boskap för utskyldernes indrivande, och hade sålunda betagit hans inspektorer möjligheten att fortsätta arbetena i grufvorna och med åkerbruket. Han förlorade derigenom tvenne års afkastning, och blef nödsakad att sälja hälften af sina egendomar, för att kunna iståndsätta den andra hälften.

Vid de tre följande riksdagarne handlade han mycket fogligt, ehuru ständigt, så mycket möjligt var, efter sina första grundsatser.

Under de första sex åren efter revolutionen var målända Gustaf III den lyckligaste monark på jorden. Europas bifall, sina undersåtars kärlek, grannsämja, lugn och öfverflöd inom riket, litterär ära, omvexling af nöjen, med ett ord, allt bidrog att uppfylla hans önskingar.

Var konungen allmänt älskad, så måste man också bekänna att hans styrelse gaf osvikliga bevis på att han använde sin nya magt till sitt lands bästa. Aldrig har ett så stort antal nyttiga inrättningar tillkommit på en så kort tidrymd. Konungariket, skakadt genom långvariga tvister, behöfde en fullkomlig omskapning, hvilken med framgång företogs.

Allmänna krediten var så undergräfd, att bankosedlarna fallit till hälften af deras primitiva värde, i jämförelse med guld och silfvermynt, och detta åter hade blifvit så sällsynt, samt kursen så vacklande, att vaxelhandel var den förnämsta handels-spekulationen. För att bota detta, blef ett nytt finanskontor inrättadt, under baron Lilje-crantz's ledning, som hämmade nämnde handel medelst kursens bestämmande till ett efter omständigheterna naturligt förhållande, och medelst inköp af silfver till banken för att bringa sedelmyntet till ett en gång för alla bestämt värde. För att erhålla penningar till denna operation, pantsatte den nya finans-ministern inkomsten af koppargrufvorna, och genom detta medel i stånd att betala med hårdt mynt alla kronans skulder till banken. Sedan han sålt en ofantlig mängd koppar, som förvarades i bankens hvalf, såg han den sjelf i stånd att invexla alla de sedlar som man inlemnade.

För att gifva svenska myntet ett mera bestämt värde, i hänseende till andra länders, blef Hamburger-riksdaleren antagen till måttstock, hvarefter allt borde regleras, och det blef fastställt att räkningarne skulle föras i riksdaler, skillingar och rundstycken.

Då kronans gamla inkomster beräknats i gamla svenska daler, hvilka på mindre än ett sekel fallit till hälften af sitt första värde, införde man ett räkningssätt som höll kronan skadeslös för denna skillnad. Utgående från samma grundsats, fördubblade man alla civila och militära embetsmäns löner.

Åkerbruket, den förnämsta källan till allmän välmåga, uppmuntrades dymedelst att vinsten af jordbruket stadgades. Kronans talrika landtgoods bortarrenderades på en längre tid, och flere evärdeligt till äldstsonen, så länge det fanns någon inom familjen, skicklig att sköta godset och betala utskylderna. Spanmålshandeln blef äfven fri öfver hela riket.

Stående arméen kompletterades till en effektiv styrka af 54,000 man, försedde med vepor och all behöflig krigsattiralj.

Flottan, hvaraf det knappast fanns ett skepp i tjenstbart stånd, blef omsorgsfullt reparerad, och hvarje år tillökt med flere skepp. Båtsmännen, till ett antal af 20,000, exercerades på konungens skepp, eller fingo tillåtelse att taga tjenst på köpman-skepp. Det nya grönländska kompaniet, blef äfven upprättadt i afsigt att bilda goda sjömän.

Odlingen af hampa, till flottans behof, blef icke allenast uppmuntrad, utan äfven anbefalld alla dem som innehade kronans jord i grannskapet af städerna.

Genom kloka uppmuntringar uppdrifvos jern- och kopparverken till en i Sverige ovanlig fullkomlighet.

Alla dessa arbeten, specificerade i rådets berättelse till riksdagen 1778, gafvo många ämnen till allmän erkänsla, som högtidligen uttrycktes genom nationens deputerade. Men innan denna riksdags slut, såg man redan uppgro från till missnöje, som sedermera alstrade beständiga tvister emellan konungen och folket.

I anledning af en gammal regel, "divide et impera," hade konungen, i början af riksdagen, återupprättadt de gamla klasserna bland svenska adeln; nemligen titulerade adelsmän, riddare och simpla adelsmän. I följd af dessa ordningar, skulle hvarje individ rösta inom sin klass, och klassernas öfvervigt utgöra husets öfvervigt, i stället att förut hela huset röstade på stället fullkomligt jemnligt. Genom detta medel tredde konungen sig försäkrad om de högre klasserna, hvars medlemmar, som jämförelsevis utgjorde blott ett litet antal, men hvilka alla befunno sig på en bana, mera beroende af hofvets gunst, lättare kunde bringas in i monarkens intresse, än hela adeln, hvaribland många funnos som aldrig hade sett hofvet, och till och med ej hade någon lust dertill. Men utgången svarade ej emot förhoppningen. Medlemmarne af de högre klasserna värderade sin estergifvenhet så högt, att monarken, med all sin magt, befann sig i förlägenhet att tillfredsställa dem, och de af den talrika tredje klassen, hvilka ända dittills haft lika stort inflytande som rikets förste grefvar, ansågo sig förödmjukade, då deras röster bragtes till sjuandedelen af deras värde.

Ett förslag af herr Hummelhjelm, att bestämma gränserna för kungliga magten, och vidden af de rättigheter som ännu återstodo för nationen, förorsakade att konungen hastigt upplöste riksdagen. Riksdagsprotokollerna, som skulle allmängöras,

och hvaraf några blad redan voro tryckte, blefvo då indragne och förseglade.

Riksdagen 1786 begynte på samma sätt som den förra hade slutat. Ständernas sammankallande kungjordens redan i de aflägsna provinserna, innan hufvudstaden förmodade något sådant. Ryska ministern i Stockholm, blef disgracierad, för det han ej underrättat kejsarinnan derom, innan nyheten kom till Petersburg från Finska gränsen. Man förmodade allmänt, att konungens enda mening, med sammankallandet af denna riksdag, var att motarbeta några af petersburgska rådets åtgärder, emedan dessa rörelser i Sverige verkligen uppskötö kejsarinnans kröning i Cherson. De propositioner, som konungen afgaf till ständerna, voro af så liten vikt, att de gerna kunnat hvila, eller afgjorts utan att rådfråga dem, så mycket heldre som det ej var sannolikt att de skulle beviljas. General Tolls förslag att till penningar förändra soldaternas underhåll under årliga öfningslägren, ogillades allmänt, och då konungen envisades att få ett afgörande svar på sin proposition om en ständigvarande taxa för bränvinsbränningen, förklarade grefve Fersen, att frågan var af så stor vikt, att nödvändigheten fordrade, det den, för att lemna tillfälle att moget öfvervägas, borde uppskjutas till nästa riksdag; en mening som blef emottagen med största bifall hos adeln.

Konungen lyckades ej mer än i en enda af sina propositioner, nemligen inrättandet af magaziner till hjälp under de så vanliga missväxtåren i Sverige, hvartill nödiga fonder anslogos i national-banken. Baron Carl de Geer satte sig häftigt emot detta förslag, och till och med förgick sig till den grad, att han frågade hvem som kunde ansvara för att ej pengarna blefvo använda till annat bruk? Men baron Pechlin påstod att ett i sig sjelf nyttigt förslag icke kunde sakna understöd af de folkets representanter, hvilka deraf skulle draga nytta. Tillika anmärkte han, att, i fall det blef något fel i verkställigheten, kunde ständerna ej derföre beskyllas, men skulle blifva ganska tadelvärda, om en så nyttig inrättning ej kom till stånd i brist på understöd från deras sida. Emedan grefve Fersen var af samma tanka, beslöts ett anslag i banken af en och en half million riksdaler till detta ändamål.

(Forts.)

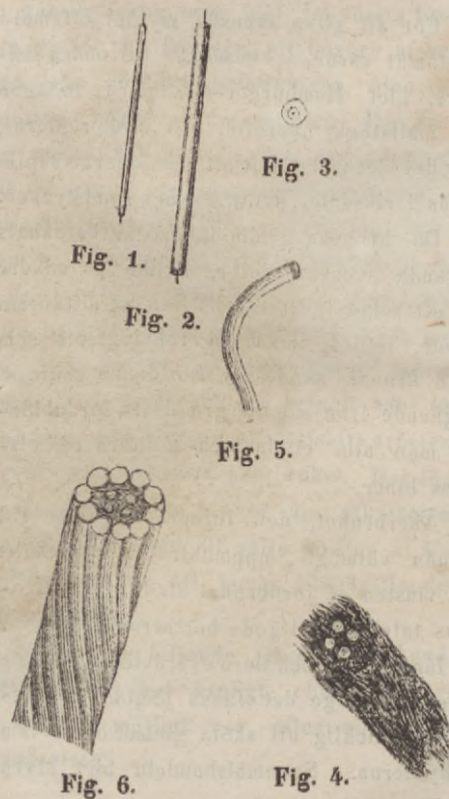
Figg. till Undervattens-Telegrafan.

Det fullbordade tåget för undervattens-telegrafan.

Jerntrådens uppviindande.

HENRY COXWELL'S LUFTBEGING.

Luftseglaren Henry Coxwell.

Öfver hundratusen personer hafva sett herr Coxwell uti sin ballon uppstiga i de luftiga rymderna och hafva beundrat hans mod och hans skicklighet. Det torde därför vara intressant för våra läsare att lära känna denne märkvärdige man.

H. Coxwell föddes den 2 Mars 1819 vid Rochester, 4 svenska mil från London. Hans fader, som då var kapiten vid engelska marinen, utnämndes kort derefter till chef på stationskeppet i Chatham, så att, då Henry var 4 år gammal, hade han sitt hem på däck af ett örlogsskepp, som spelat en utmärkt roll i Englands sjöbataljer. I marin-kasernen uti Chatham var en skola för söner af sjö- och landt officerare, och i den erhöi Henry sin första bildning; men redan här visade gossen den utomordentliga djerfhet, som allt sedan utgjort ett hufvuddrag i hans karakter.

Af sina föräldrar bestämdes han till sjöofficer, men efter hans faders död beslöt han, på sin moders böner, att blifva tandläkare, och hvilken profession han sedermera utöfvade i London. Under det han opererade sina patienter sväfvade hans tankar och önskingar till ett högre mål, och han kände sig alltmera bestämd för en långt större verkningsrymd samt egnade sig därför helt och hållet åt æronautiken.

H. Coxwell uppsteg första gången, sommaren 1848, i Elberfeld, och förvärfvade för sitt egendomliga sätt att sköta och föra ballonen, stort förtroende, såväl bland sina åskådare, som följeslagare uti molnen. I Maj 1849 reste han till Berlin och uppsteg från Krölls etablissement, äfvensom från jägare-föreningens lokal. Hans prestationer i Preussens hufvudstad voro af mångfaldig och intressant karakter. Stundom uppsteg han med tvänne gondoler till en höjd af 3000 fot, och nedsteg från den öfra af dessa, på en 50 fot lång tågstege, till den undra, samt öppnade der ett luftbombardement. Detta, såväl som åtskilliga andra nya konststycken, grundade hans namnkunnighet, och han har förställt att sedermera ytterligare öka densamma. Han har uppstigit i Tysklands alla hufvudstäder, och kan berömma sig af att hafva till luftregionerna förflyttat flera personer, än alla de öfriga æronauter tillsammans, som hittills besökt Tyskland. I London utgaf han en månadskrift öfver æronautik och höll äfven föreläsningar öfver samma ämne.

Den första färden, som han i Leipzig

företog i sällskap med Dr v. Keller, var hans 155:te, och den berättelse härom som der Deutsche Allgemeine Zeitung offentliggjort, är så intressant att vi icke kunna neka oss det nöjet att här meddela våra läsare densamma.

"Herr Coxwells i går gjorda 155:te luftfärd," skriver Dr v. Keller, "rättfärdigade fullkomligt det genom ett lugnt och samvetsgrant iakttagande af förberedelserna till färden stadgade omdöme, att æronauten och hans fartyg äro lika förträffliga. Detta, i förening med förtroendet till de eviga naturlagarne, erbjöd en så fullkomlig säkerhet, att äfven den omsorgsfullaste person måste finna sig tillfredsställd, och kunna våga en luftfärd i sällskap med Hr Coxwell.

Herr Coxwells ballon, säkert den största som hittills blifvit sedd i Leipzig, har 65 fots höjd, 125 fots omkrets samt 35,000 kubikfots rymd, och är försedd med en gondol som har sittplatser för 4 personer. Den fylldes med 25,000 kubikfot gas. Efter det mest sorgfälliga bestämmande af den behöfliga barlastens mängd, lossade herr Coxwell, kort efter kl. 5, ballonen och uppsteg hastigt och säkert i riktningen från nordost åt sydväst öfver den vestra delen af staden samt försvann efter några få minuter i de lata regn molnen, hvilka betäckte nästan hela himmelen. Vid inträdandet i molngränsen, 4000 fot öfver staden, bortskymdes staden af några dimmola och den försvann slutligen fullkomligt ur vår åsyn.

I samma ögonblick bildade dimmolans gråa färg ett nattligt dunkel under gondolen, under det att omkring och öfver densamma visade sig en öfverallt lika ljusgrå luft. Snart försvann hvarje märkbart tecken af jordens närhet. Ljuden derifrån kommo endast otydliga till våra öron, och ögat hade intet föremål för sin uppmärksamhet. Ett något försvaradt andande och en lätt hufvudvärk erinrade lifligt om höstens tjocka dimmor. Temperaturen hade sjunkit betydligt. En barlastminskning påskyndade vårt uppstigande och med ökad kraft höjde ballonen sig till öfversta gränsen af det åtminstone 3000 fot i diameter varande molnlagret.

Öfverraskadt genom scenförändringens hastighet, öfverskådade ögat nu ett hittills aldrig anadt panorama. Under ofantliga dimmola utbredde sig ett oöfverskådligt molnhaf från den ena sidan af horisonten till den andra. Den renaste atmosfer medgaf ett fritt synfält mellan de båda molnlagren. De än pittoreska, än bizarra moln-

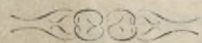
formerna tycktes i alla möjliga färgnyanser från hvitt och blåt till grått, vara för andeverlden idealiserade efterbildningar af jordiska former, och det hela kunde liknas vid en gigantisk trollgrotta, koncentriskt omslutande jorden. Ännu hörde vi, fastän helt svagt, ljudet af en framåtrullande ångvagn. Likasom för ögat hade äfven för våra öfriga sinnen förnimmelsernas tydlighet och friskhet ökat sig; äfven andedräkten hade blifvit lättare. Luften var torr och därför angenämt kylig. Åter utkastades något barlast och en liten pappersremsa, hvilken begagnades såsom hastighetsmätare, sjönk pilsnabbt nedåt. Ballonen måste ännu komma 2000 fot högre upp, innan den genomflugit det öfver oss befintliga molnlagret. Då vi inkommo uti detta, blifvo företeelserna likartade med dem som vi förnummo i det första, nemligen försvaradt andedrägt, köld och dunkelhet. En hittills obemärkt medresande, en stor mygga, lemnade nu ballonen. Vi sågo den en stund svärma omkring, men den försvann slutligen, sannolikt stelnad af kölden. Vårt hopp att nu inkomma i en dunstfri luft, uppfylldes icke; men ersättningen därför blef dock rik och skön. Vid ballonens utträdande ur detta andra molnlager, visade sig samma underbara formationer af molnverlden som dem vi sågo mellan de båda undre lagren. Vi befunno oss uti en ofantlig molngrotta, uppfyllt med den renaste luft, ofvantill begränsad af ett i silfvergrå färg strålände dunstfirmament och nedtill af dropsteenslika molnformationer, alla kristalliniskt lysande och liksom inflatade i hvarandra samt öfvergjutna af de finaste och mest skiftande reflexer. En fullkomlig tystnad herrskade rundt omkring gondolen. Det var en värld för sig, häntydande på andeverlden.

"Är det icke underbart?" utropade Coxwell. Tonen af hans röst var utan klang och hans andedrägt syntes vinterligt hvit. Ballonen befann sig nu vid gränsen af det tredje molnlagret, 11,000 fot öfver jordytan. Klockan var då 18 minuter efter 5.

Resans mål var uppnådt. Vi hade fått blicka in i det djupaste af himmelens molnslöja. Sedan vi tagit afsked af den underbara molnverlden, började vi återfärden till jorden.

Molnen blifvo nu tätare och fugligare, Thermometern visade 8° R. Det började regna, såsom Coxwell förutsagt. Snart hörde vi åter ångvagnens rullande och hundarnes skällande. Molnen inunder oss

öppnade sig här och der, och vi sågo emellan dem, byar och skogar på jordytan, äfvensom en flod, hvilken likt ett silfverband slingrade sig framåt. Denna flod var Saale. Ballonen framskred öfver densamma bort mot den lilla aflägsna staden Lützen. Vi öfverforo ännu tvenne byar, till hvilka våra frågor om deras namn icke hördes. Från en tredje by blefvo vi bemärkte, i det glädjeropen: "en ballon, en ballon!" framträngde till våra öron. Coxwell bestämde en högbelägen punkt till landningsplats och nedforde ballonen lätt och lugnt till densamma, så att vi kl. $\frac{1}{4}$ till 7 åter befunno oss på jorden.

Bilder och Minnen från Harz.

Något mera vidt romantiskt än Bodedalen har jag aldrig sett. Fulla af häpnad stodo vi uppe på klipporna och skådade nedåt; ingen vågade störa den andra i njutandet af hans hänryckning. Blott en Qvedlingburgare, som var i sällskapet — det var en ärlig färgare, det kunde man se på hans händer — utbröt i högljudad utrop öfver sin Bodedals skönhets. Vi stego högre upp dit der berget sänker sig mot öster och hvarest Winzeburg en gång skall hafva stått; nu finnes på detta ställe ett litet vackert värdshus; skuggiga björk- och högstammiga bokträd inhjödö till hvila och vederqvickelse. Här voro redan flere hundra menniskor samlade, och blott med möda funno vi en liten kammare, hvarest vi kunde ömsa linne, hvilket är mycket nödvändigt, när man har stigit hitupp från Bodedalen.

Förfriskade lägrade vi oss i det höga gräset, der resande från Qvedlinburg och Halberstadt allaredan hade nedlagt sig. Snart skulle dansen begynna, och de unga flickorna bundo kransar af alpblommor från Harz, för att smycka sig med. Öster om dansplatsen fanns ännu ett högre ställe, hvarifrån man njöt en herrlig utsigt öfver Bodedalen. För dina fötter, kära läsare, ligger dalen med sina hyttor, längre fram skådar du ett stycke af djefvulsmuren, några spridda byar, derpå staden Qvedlinburg i dess hela utsträckning. Längre i bakgrunden, mot norr, höja sig Halberstadts torn, men i det aflägsna fjerran, vid horisonten, synes Magdeburg, hvars stolta dom-

kyrka vi tydligen kunde genom kikaren igenkänna. De goda Qvedlinburgska borgarne funno ett synnerligt nöje i att med tillhjälp af kikaren uppsöka sina hus.

Det var Annandag Pingst, och på denna dag kan man hålla tio mot ett, att ett oväder eller hållregn icke skall uteblifva. Vi beslöto derfor att icke blifva längre här, utan togo oss en vägvisare och lägade, trots den brännande middagssolen, muntre och modige på vägen till Meinerode. Sedan vi kommit igenom en tjock skog, utbredde sig en yppig nejd, på hvars sida en stor mängd körsbärsträd pralade med allaredan mogna frukter. I Lakgrunden låg Meinerode utbredd för våra blickar. Dess sköna körsbär voro alltför lockande; vi togo några af dem, trots vår vägvisares varning, vi hade ju gerna betalt ägaren, men der var ingen menniska synlig.

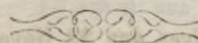
Luften blef allt mera tryckande och qvämig, och det varade icke heller länge förr än tydliga tecken på himmelen förkunnade, att Annandag Pingst icke ville låta frantaga sig sitt gamla privilegium af "en stor sköljning." Ännu funnos väl inga skyar på himmelen, men plötsligt hörde vi bakom oss ett doft larm från Bodedalen, det var echo af en åska. Snart hörde vi det närmare, och då vi vid Kallenstedt trädde ur skogen, var hela himmelen redan öfverdragen med skyar. Framför oss syntes djefvulsmuren med sin äfventyrliga klippa, och till höger Blankenburg med sitt sköna slott. För att hinna till denna sista brunsvigska kretsstad, innan regnet utbröt, fördubblade vi våra steg till en verklig stormmarsch.

Djefvulsmuren bakom Heidelberg har verkligen ett underbart utseende. Det tyckes som om dessa stora stenmassor voro uppstaplade öfver hvarandra af en jättehand och efter en jättelik byggnadskonst. Sagan berättar, att djefvulen hade uppfört detta bålverk i den mening att dela jorden med Gud. Ovädret hade nu nått sin höjd. Blixterne trängde genom skyarnes mörker och upplyste med deras bleka eldsken på ett fasaväckande sätt klipptopparnes fabelaktiga utseende. Alldeles genomvåta upp nådde vi de första husen i Blankenburg. Detta slott ligger, som alla slott på Harzberget, på en klippa, hvars ena del är bevoxen med träd; dess façad sträcker sig mycket sirligt mot öster och söder, med nästan otaliga fönster; ty man räknar i slottet, utom tre stora salar, iske mindre än 150 rum.

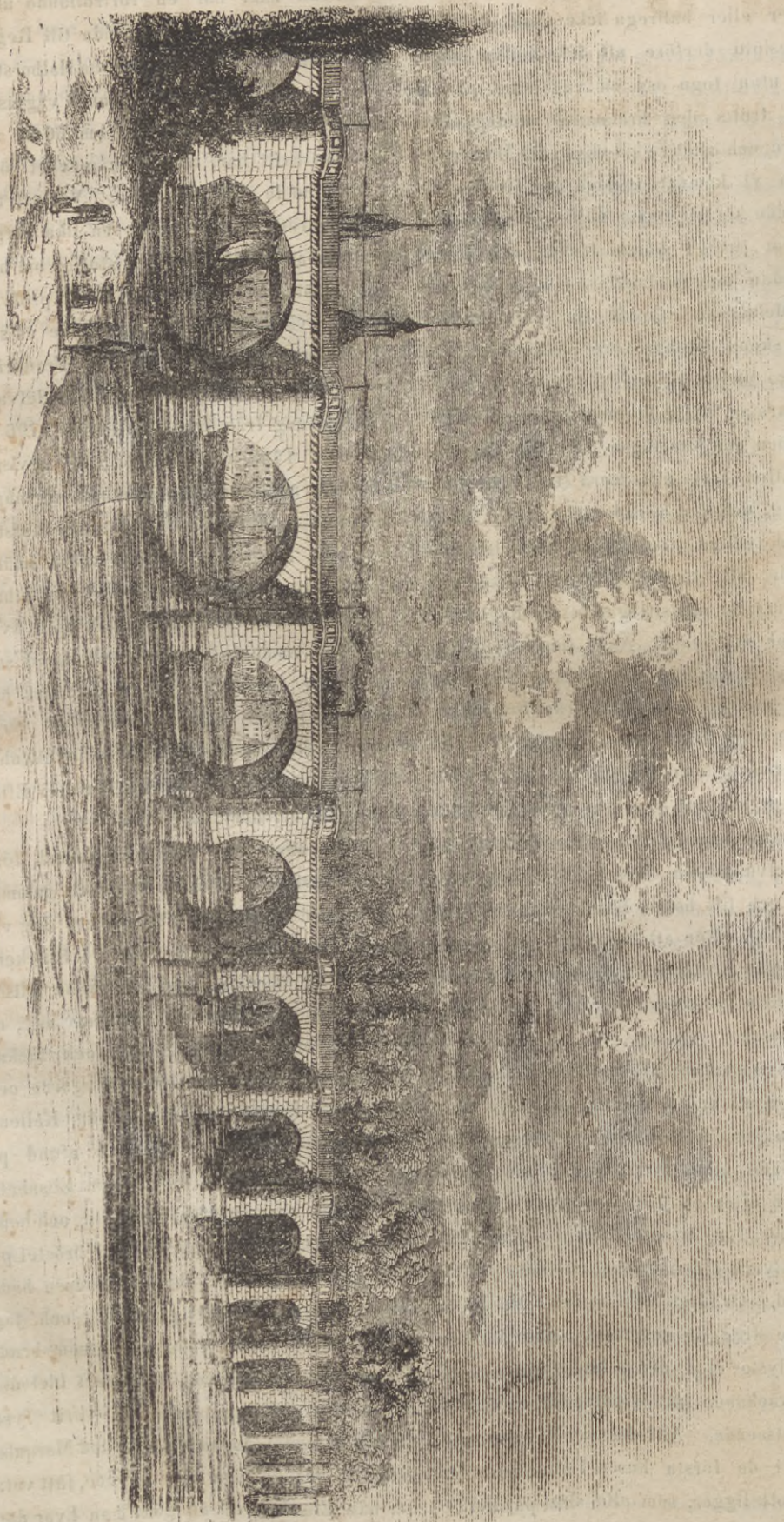
Då regnet redan uppehållit oss längre än vi önskade, bestego vi väl slottsberget, men blott för att derifrån gå igenom djurgården för att på Calvinusberget besöka det der uppförda åttkantiga Lovisa-huset, hvarifrån man har en förtrollande utsigt öfver slottet och staden ända till Regenstein och det fyra mil aflägsna Halberstadt. I Blankenburg fingo vi en annan vägvisare; denne var en gammal man om 60 år med alldeles hvitt hår, men ännu mycket rörlig i förhållande till sin ålder. Vid ett tillfälle hörde vi af honom en lika sorglig som romantisk berättelse, historien om hans eget smärftfullt och förskräckligt provfvalif. Af våra fick-reseböcker hade vi sett, att konung Ludvig XVIII af Frankrike, under namn af grefven af Lille lefvat i Blankenburg från den 24 Augusti 1796 till Februari 1798 och frågade vår vägvisare om han måhända kunde erinra sig något om grefven af Provences vistande härstädes; men härigenom hade vi väckt smärtsamma minnen hos vår gamle; han utbröt i fruktansvärda förbannelser öfver allt, hvad som bar namnet Bourbon och hvad som andades i dess omkrets, derpå blef han plötsligen stilla, och en ström af tårar frambröt från hans ögon. Vår nyfikenhet väcktes, och vi bådo honom berätta. Efter många böner, började han:

"Här nära vid, står en gammal, förfallen boving, i hvilken lefde en gammal soldat med sin sextonåriga dotter. Jag var tjugo år gammal och jägare i Blankenburg samt älskade högt den sköna Elisabeth. Jag var, utan att berömma mig, en kraftfull och hygglig gosse, och flickan höll mycket af mig. Bonddrängarne och karlarne i Hyttenrode, Weinerode, Kallenstedt och Rybeland sågo med afund på mig, när jag förde den sköna Elisabeth till kyrkan eller fogelskjutningen; och hennes dans! hjertat hoppar ännu i bröstet på mig, när jag tänker derpå. Fadren hade icke något emot vårt gittermål, och jag skulle snart föra henne hem såsom brud. Då kommo fransmännen, och snart blef det annorlunda. Knappt hade de varit fyra veckor i landet, innan en såkallad Marquis, som var hos grefven af Provence, fått veta om min Elisabeth... nu gick han hvar dag på jagt, allestädes omkring.

(Forts.)

Den nya Elb-bryggan i Dresden.

HENRY COXWELL

Den nya Elb-bryggan i Dresden.

En ny minnesvård af den sachsiska fliten och industrien formeras af den storartade bro-byggnaden i Dresden, hvilken förenar de norra och södra jernbanorna. Den egentliga ström-bryggan, som består af 7 hvalfbågar, presenterar sig såsom ett utomordentligt mästerverk i sitt slag. Genom anläggandet af denna brygga har äfven erhållits en förträfflig landningsplats samt öfvervintringshamn för elb-fartygen. Bryggans öfriga 5 hvalfbågar hafva måst byggas till följe af Elbens större bredd under flodtid.

Af bryggans 13 pelare äro 10 hvardera 16 fot tjocka, men de öfriga 3, nemligen de båda änd-pelarne samt den medlersta, hvardera 24 fot tjocka. Bryggans bredd uppgår till icke mindre än 60 fot, hvaraf 28 fots bredd är bestämd för jernbanan och den öfriga delen af 32 fot för den vanliga passagen. Bryggans hela längd utgör 6,150 fot och kostnaden för densamma uppgår till 747,825 Thaler. Första spadtaget gräfdes den 26 Augusti 1846.

